

УДК 7.05:003.62:7.012(477)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-1-18>**Олександр ГОЛІЗДРА,**
orcid.org/0009-0002-8226-4335

аспірант

Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва
і дизайну імені Михайла Бойчука(Київ, Україна) HOLIZDRA_O@kdidpamid.edu.ua

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТРАДИЦІЙНОЇ ОРНАМЕНТИКИ В ЛОГОТИПАХ БЛАГОДІЙНИХ (НЕПРИБУТКОВИХ) ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

У статті здійснено комплексний мистецтвознавчий і дизайнерський аналіз процесів імплементації елементів традиційної української орнаментики у логотипах благодійних (неприбуткових) організацій України з позицій дизайну. Ключовим завданням є визначення особливостей імплементації елементів традиційної української орнаментики у логотипах благодійних (неприбуткових) організацій України та аналіз їх композиційних і семантичних характеристик у контексті сучасного графічного дизайну. Актуальність дослідження зумовлена активним розвитком третього сектору в умовах соціокультурних трансформацій, воєнного стану та зростаючої потреби у формуванні стійкої національно маркованої візуальної ідентичності. Традиційна українська орнаментика розглядається як складна семіотична система, що акумулює архетипні образи, світоглядні моделі та культурну пам'ять. У межах дослідження проаналізовано солярні, геометричні, рослинні та знаково-символічні мотиви, інтегровані у сучасні логотипи шляхом стилізації, геометризації, ритмізації, модульного компонування та геометричної деконструкції.

Емпіричну базу дослідження становлять логотипи низки благодійних і громадських організацій України, систематизовані у таблиці графічних джерел. Методологія включає іконографічний, формально-композиційний та семіотичний аналіз. Узагальнені результати підтверджують, що звернення до традиційної орнаментики у логотипах благодійних організацій підсилює ідентифікаційний потенціал айдентики, сприяє формуванню емоційної довіри та утвердженню української культурної ідентичності у сучасному візуальному просторі. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їх застосування в процесі проектування айдентики благодійних і громадських організацій, а також у професійній підготовці дизайнерів за спеціальністю «Дизайн».

Ключові слова: графічний дизайн, візуальна ідентифікація, неприбуткові організації, українська орнаментика, символика, дизайн логотипу.

Oleksandr HOLIZDRA,
orcid.org/0009-0002-8226-4335

PhD

Mykhailo Boichuk Kyiv State Academy of Decorative-Applied Arts and Design
(Kyiv, Ukraine) HOLIZDRA_O@kdidpamid.edu.ua

IMPLEMENTATION OF ELEMENTS OF TRADITIONAL ORNAMENTATION IN THE LOGOTYPES OF CHARITABLE (NON-PROFIT) ORGANIZATIONS OF UKRAINE

The article presents a comprehensive art historical and design analysis of the processes of implementing elements of traditional Ukrainian ornamentation in the logos of charitable (non-profit) organizations of Ukraine from the standpoint of design. The key task is to determine the features of the implementation of elements of traditional Ukrainian ornamentation in the logos of charitable (non-profit) organizations of Ukraine and analyze their compositional and semantic characteristics in the context of modern graphic design. The relevance of the study is due to the active development of the third sector in the conditions of socio-cultural transformations, martial law and the growing need for the formation of a stable nationally marked visual identity. Traditional Ukrainian ornamentation is considered as a complex semiotic system that accumulates archetypal images, worldview models and cultural memory. The study analyzed solar, geometric, plant, and sign-symbolic motifs integrated into modern logos through stylization, geometrization, rhythmization, modular layout, and geometric deconstruction.

The empirical basis of the study is the logos of a number of charitable and public organizations of Ukraine, systematized in a table of graphic sources. The methodology includes iconographic, formal-compositional and semiotic analysis. The generalized results confirm that the appeal to traditional ornamentation in the logos of charitable organizations strengthens the identification potential of identity, contributes to the formation of emotional trust and the affirmation of Ukrainian cultural identity in the modern visual space. The practical significance of the research results lies in the possibility of their application in the design process. identities of charitable and public organizations, as well as in the professional training of designers in the specialty "Design".

Key words: graphic design, visual identity, non-profit organizations, Ukrainian ornamentation, symbolism, logo design.

Постановка проблеми. У сучасному українському дизайні проблема формування ефективної візуальної ідентичності благодійних та неприбуткових організацій набуває особливої актуальності. Айдентика таких інституцій повинна не лише відповідати естетичним стандартам сучасного графічного дизайну, але й транслювати гуманістичні, соціальні та національні цінності. У цьому контексті звернення до традиційної української орнаментики постає як засіб семантичного підсилення візуальної комунікації.

Аналіз досліджень. Ключовим засобом ідентичності бренду будь якої організації є його візуальні елементи, що відрізняють його від інших. Таким чином, потужний візуальний імідж, символ забезпечує ідентичність бренду – наголошував Девід Аакер (David A. Aaker, 2012: 111). Згідно з провідним теоретиком брендингу Кевіном Келлером, логотипи допомагають формувати капітал бренду (brand equity), підвищуючи його впізнаваність і створюючи потрібні асоціації. Логотипи, стверджує Келлер, «особливо ефективні, оскільки вони є візуально лаконічними та швидко запам'ятовуються» (Kevin Lane Keller, 2019: 26).

Сьогодні в Україні відбувається процес переосмислення традиційних символів, образів і цінностей. На відповідності логотипів організацій цільовим аудиторіям, їх зрозумілості на виразності і чіткості наголошує у своїй роботі Ольга Гальчинська (Гальчинська О. С., 2022: 153-154). І саме в цьому контексті традиційна орнаментика, як нематеріальна культурна спадщина, виступає семіотичним маркером, що не лише вирізняє візуальний образ бренду, а й транслює змістові пласти, пов'язані з національною пам'яттю, традиціями та культурною тяглістю (Сиваш І.О., 2024: 225). Проблематика національної ідентичності в дизайні розглядаються мистецтвознавцями та дизайнерами практиками вже впродовж 150 років з різним ступенем інтенсивності та коливаннями між захопленням локальністю та тяжінням до глобального. В Україні періоду незалежності цей рух триває близько 20 років (Удріс-Бородавко, 2023: 10).

Найкращим, на наш погляд, з точки зору систематизації орнаментики, її структуризації та семіотики є праця Михайла Селівачова (Селівачов М.Р., 2013) Проаналізувавши кілька тисяч варіантів орнаментики всіх видів українського декоративного мистецтва, він подає їх значення. Типологію символів орнаментики та їх семантику докладно розглядає у своїй роботі Леонід Оршанський (Оршанський Л.В., 2018).

Ілона Сиваш у своїй статті (Сиваш І.О., 2024) дослідила семіотичні особливості використання

етномотивів у рекламних комунікаціях, розглянула мистецтвознавчі аспекти національної символіки в рекламі, визначити баланс між традицією та сучасністю в рекламному дизайні.

Використання знаків та символів в українському графічному дизайні для вирішення завдань ідентифікації брендів із врахуванням сучасних тенденцій соціокультурного простору та вимог споживацької аудиторії зовсім нещодавно досліджували і С. В. Оганесян та О. В. Колісник (Оганесян С. В. Колісник О. В., 2024).

Айдентичку волонтерських і благодійних організацій аналізують Л.І. Хоменко (Хоменко Л. І., 2025), А. Чумакова-Серова (Чумакова-Серова А., 2024), О.Р. Сітченко (Сітченко О.Р., 2025) тощо. Вони або безпосередньо брали участь у розробці/корекції такої айдентики, або консультували громадський сектор щодо розробки символіки.

Наталія Удріс-Бородавко у книзі «Графічний дизайн з українським обличчям» надає огляд вже реалізованих проєктів використання елементів української орнаментики у комунікаціях вітчизняних брендів (в тому числі і громадських організацій та волонтерських проєктів), короткий огляд теоретичних та методологічних засад імплементації етнічних мотивів у сучасні візуальні комунікації, а також представляє художньо-проєктні експерименти самої авторки та її студентів. Експерименти спрямовані на стилізацію та адаптацію різних видів української орнаментики в графічний дизайн об'єктів та візуальних активностей брендів (Удріс-Бородавко, 2023).

Цікавою спробою дослідити айдентичку саме громадських організацій є доповідь Колісник О., Найденко Є., Кос О. «Головні аспекти проєктування айдентики волонтерських організацій в Україні» на VI Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (Колісник О., Найденко Є., Кос О., 2024)

Водночас комплексний аналіз логотипів благодійних організацій України крізь призму традиційної орнаментики залишається недостатньо опрацьованим.

Мета статті. Метою статті є виявлення особливостей імплементації елементів традиційної української орнаментики у логотипах благодійних (неприбуткових) організацій України та аналіз їх композиційних і семантичних характеристик у контексті сучасного графічного дизайну.

Виклад основного матеріалу. Солярна символіка посідає провідне місце у візуальній мові благодійних організацій. Солярні мотиви у логотипах виступають універсальним маркером життєвості, надії та відновлення. Їх використання

зумовлене як глибинною традиційною семантикою, так і здатністю таких образів легко інтегруватися у сучасні мінімалістичні айдентичні системи. У різних організацій сонячний знак варіюється від стилізованого кола до складної ружі, проте в усіх випадках він зберігає смислове ядро – символ світла, захисту та енергії дії.

Сонце в логотипах громадських організацій виступає як символ енергії, тепла, життєдайності та щедрості (Оршанський Л.В., 2018: 95) «оптимістичної» риторики благодійності. У логотипі Благодійного фонду «Світло сонця» солярний знак подано у стилізованій формі, що забезпечує максимальну впізнаваність на малих носіях (іконка, аватар) і водночас підтримує семантику «світла/підтримки». Ружа – зоряний солярний знак – виступає як образ захисту й оновлення (Селівачов М.Р., 2013: 54), що доречний у комунікації безпеки та стійкості. Так, у логотипі БФ «Безпечна країна» (Сайт БФ «Безпечна країна») використано повну «ружу», яка в українській традиції функціонує як потужний оберіг і знак циклічності (рис. 1 а). Ружа також виступає знаком «захисного кола» спільноти/волонтерської мережі. У візуалізації айдентики БО «БФ «Боже Вільні з України» (Сайт БО «БФ Боже Вільні з України») ружа використана як центральний знак, посилюючи ідею єдності та підтримки (рис. 1 б). Поєднання сонця й ружі слугує посиленню солярного коду (подвійна «присутність» світла). Прикладом є логотип БФ «Спалах» (Сторінка БФ «Спалах» у Facebook), де солярність виступає метафорою швидкого реагування та надії (рис. 1 в).

Комбінування солярної символіки з динамічними елементами (стрілки/промені) застосовано в якості прийому підсилення повідомлення про дію та мобілізацію ресурсу. У логотипі БФ «Волонтери Поділля» (Сайт БФ «Волонтери Поділля») бачимо сонце, поєднане з напрямними елементами, що читаються як вектор дії. В створенні логотипів солярна семантика – це «м'який» національний маркер без прямої державної символіки. Логотип БО «БФ «Діти Перемоги» (Сайт БО «БФ «Діти Перемоги») поєднує сонячний мотив з рослинним елементом, формуючи позитивний, неагресивний образ турботи (рис. 1 г).

Зірка – універсальний оберіг і знак підтримки (Селівачов М.Р., 2013: 58), який легко масштабується та модульно відтворюється. Це простежується у айдентичі БФ «Relay Foundation» (Сторінка БО БФ «Rely Foundation» у Facebook), де зірка виступає єдиним (моносигнальним) елементом. Зірка часто використовується у візуальній айдентичі благодійних організацій як елемент сис-

теми, що комбінується з іншими геометричними знаками (ромб/квадрат) для створення багатошарових смислів. Логотип Gurtum Charity Foundation (Сайт Gurtum Charity Foundation) поєднує ружу (зірку) з квадратом, формуючи баланс «захисту» і «стабільності» (рис. 1 д).

На другому місці за використанням – геометричні знаки, які формують конструктивну основу логотипів благодійних організацій та забезпечують їхню функціональність у сучасному візуальному середовищі. Геометричні елементи в українській орнаментальній традиції виконували не лише декоративну, а й знаково-оберегову функцію, що зумовлює їх активне використання в айдентичі організацій гуманітарного спрямування. У сучасному графічному дизайні ці знаки зазнають процесів стилізації та узагальнення, що дозволяє адаптувати традиційну семантику до вимог мінімалізму, масштабованості та цифрової репрезентації.

Хрест у логотипах благодійних організацій виступає як універсальний знак захисту, допомоги та духовної опори. У традиційній орнаментичі він функціонував як оберіг, символ впорядкованого світу та взаємодії протилежностей (Селівачов М.Р., 2013:124). У логотипі ГО «БО БФ ГОСПІТАЛЬЄРИ» (Сайт БО БФ «Госпітальєри») хрест виокремлено як центральний композиційний елемент, що водночас апелює до медичної допомоги та символізує жертвність і служіння (рис. 2 а). Подібна семантика простежується й у логотипі БФ «НЕБО ПЕРЕМОГИ» (Сайт БО «Небо Перемоги»), де хрест, завдяки стилізації, позбавлений прямої конфесійної конкретики та набуває узагальненого гуманітарного значення (рис. 2 б).

Поєднання хреста з колом дозволяє розширити смислове поле знака, надаючи йому значення цілісності та безперервного захисту. У логотипі БФ «КОЛО» (Сайт БФ «КОЛО») така комбінація формує образ замкненого простору безпеки й підтримки, де коло символізує вічність і єдність спільноти. Геометризація хреста, зокрема через спрощення його пропорцій і контурів, використовується також у логотипі БФ «Скальпель», де знак адаптовано до суворой, функціональної естетики.

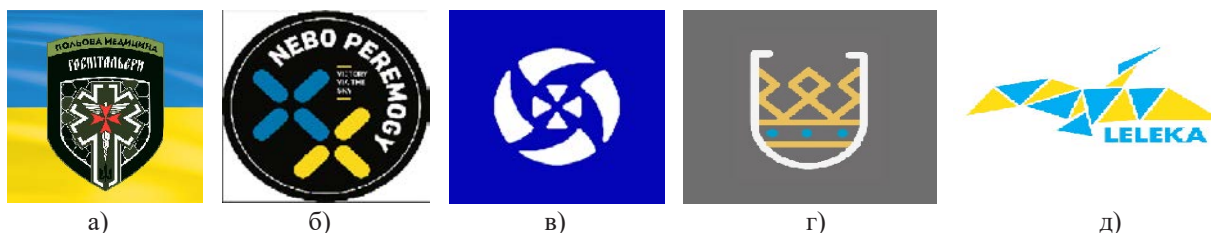
Ромб у традиційній українській орнаментичі є символом родючості, землі та продовження життя (Оганесян С. В. Колісник О. В., 2024: 134). У сучасних логотипах він часто використовується як модульна форма, що підкреслює структурованість і надійність організації. У логотипі БФ «12 ВАРТОВИХ» (Сайт БФ «12 ВАРТОВИХ») ромб поєднано з образом чаші та ритмом крапок, створюючи складний семантичний комплекс, пов'язаний із

а) б) в) г) д)

Рис. 1. Солярні мотиви у логотипах громадських організації

- а) Логотип БФ «Безпечна країна» (Сайт БФ «Безпечна країна») б) Логотип БО «БФ Боже Вільні з України» (Сайт БО «БФ Боже Вільні з України») в) Логотип БФ «Спалах» (Сторінка БФ «Спалах» у Facebook) г) Логотип БО «БФ «Діти Перемоги»» (Сайт БО «БФ «Діти Перемоги»») д) Логотип Gurtum Charity Foundation (Сайт Gurtum Charity Foundation)

а) б) в) г) д)

Рис. 2. Геометричні елементи у візуальній айдентиці благодійних організації

- а) Логотип БО БФ «Госпітальєри» (Сайт БО БФ «Госпітальєри») б) Логотип БО «Небо Перемоги» (Сайт БО Небо Перемоги) в) Логотип БФ «КОЛО» (Сайт БФ «КОЛО») г) Логотип БФ «12 ВАРТОВИХ» (Сайт БФ «12 ВАРТОВИХ») д) Логотип БФ «Лелека-Україна» (Сторінка БФ «Лелека-Україна» у Facebook)

збереженням життя та турботою (рис. 2 г). Аналогічну функцію ромб виконує у логотипі Благодійного фонду Олега Гончарука (Сайт БО «Благодійний фонд Олега Гончарука»), де він посилює матеріальний вимір підтримки та стабільності.

Трикутник, як знак взаємодії стихій і життєвих циклів – єдності неба, землі і людини, єдності батька, матері і дитини (Оршанський Л.В., 2018: 112) – застосовується у логотипах як конструктивний та смисловий елемент. У візуальній айдентиці БФ «Лелека-Україна» (Сторінка БФ «Лелека-Україна» у Facebook) трикутна геометрія поєднується з образом птаха, що символізує рух, повернення та продовження роду (рис. 2 д). У логотипі ГО «Ворони Надії» (Сторінка ГО «Ворони Надії» в Instagram) трикутні форми інтегровані у структуру сплетених ліній, що підсилює ідею нескінченності та циклічності буття.

Важливу роль у логотипах волонтерських спільнот грають рослинні мотиви, які у візуальній ідентичності організації виконують роль емоційних і символічних маркерів життя, зростання та відновлення. На відміну від геометричних знаків, рослинні образи апелюють до органічного світовідчуття, формуючи асоціації з турботою, розвитком і природною гармонією.

Одним із найпоширеніших символів є дерево життя, що в українській орнаментальній традиції

уособлює світобудову, зв'язок поколінь і безперервність існування (Оганесян С.В. Колісник О.В., 2024: 131). У логотипі Фонду родини Богдана Гаврилишина (Сайт Фонду родини Богдана Гаврилишина) дерево життя використано як ключовий знак, який підкреслює ідею спадкоємності, розвитку та відповідальності перед майбутніми поколіннями (рис. 3 а). Дизайнер використав тут прийом модернізації етнічного символ – зводячи традиційну орнаментальну схему до мінімалістичних рис сучасного дизайну. Подібна семантика простежується і в айдентиці БО «Дерево Мого Життя» (Сайт БО «Дерево Мого Життя»), де стилізований образ дерева набуває значення персональної опори та відновлення життєвого балансу (рис. 3 б).

Барвінок, як традиційний символ здоров'я, довголіття та життєвої сили (Оршанський Л.В., 2018: 32), активно використовується у логотипах організації, пов'язаних із медичною та гуманітарною допомогою. У візуальній айдентиці ГО «Донор.ЮА» (Сайт ГО «Донор.ЮА») барвінок стилізовано до лаконічного знака (рис 5а), що легко масштабується та водночас зберігає свою семантичну насиченість. Аналогічний мотив використано у логотипі благодійної організації «Весна», де барвінок асоціюється з відродженням і надією (рис. 3 г).

Соняшник як національно впізнаваний рослинний символ поєднує солярну та аграрну семантику. У брендингу ГО «UAnimals» (Сайт ГО «UAnimals») соняшник трансформовано у геометризований знак, що водночас зчитується як символ сонця, життя та турботи про довкілля (Селівачов М.Р., 2013: 112). Цікаво, що даний логотип (рис. 3 в) розробляла американська дизайн-студія «Pentagram». «Під час дослідження команда дизайнерів дізналася, що соняшник, важлива товарна культура в Україні, здавна є улюбленим символом національної ідентичності країни. Коли Росія напала на Україну, соняшник – набув нових шарів значення, ставши глобальним символом опору, єдності та надії... Соняшник, яскраво-жовтий на тлі блакитного неба, як двоколірний український прапор, був ідеальним символом, що поєднувався з рішучим обличчям лева завдяки його значущому символізму для українського народу. Щасливим збігом обставин було те, що корона пелюсток соняшника нагадує форму гриви лева-самця», – так розповідають про ідеологію логотипу у студії «Pentagram» (Design studio Pentagram).

Рослинні мотиви також можуть виконувати функцію регіональних маркерів. Так, у логотипі «Київський гуманітарний штаб» (Сторінка ГО «Київський Гуманітарний Штаб» у Facebook) використано листя каштану (Рис. 3д), що підкреслює локальну ідентичність організації та її зв'язок із міським простором.

Допоміжні орнаментальні елементи – крапки, кола і лінії – теж несуть важливе семантичне навантаження у логотипах громадських організацій. В українській традиції вони асоціюються з водою, дощем, життєвою енергією та очищенням (Оршанський Л.В., 2018: 97). У сучасних логотипах ці мотиви виконують функцію ритмізації композиції та пом'якшення геометричної строгості основних форм.

У логотипі БО «Благодійний Фонд «Лінія Тилу» (Сторінка БО «Благодійний Фонд «Лінія Тилу» у Facebook) крапки інтегровані у композицію разом із зіркою (або хрестом), формуючи відчуття руху та оновлення (Рис. 4а). Подібний прийом застосовано у логотипі БФ «МХП-Громаді» (Сайт БФ «МХП-Громаді»), де ритмічне повторення крапок-кіл підсилює семантику очищення та життєдайності (Рис. 4б). Лінійні смугасті мотиви, що інтерпретуються як вода або змія – символ родючості (Селівачов М.Р., 2013: 231), простежуються у логотипі Благодійного фонду Махновця Віталія та Винника Тараса (Сайт БФ Махновця Віталія та Винника Тараса), де вони виконують роль основного та при цьому динамічного елемента композиції (Рис. 4в).

Розглянемо дизайнерські методи трансформації традиційної орнаментики у сучасних логотипах. Основними стратегіями є стилізація, геометризація, комбінювання, модернізація та деконструкція, які дозволяють зберегти семантичне ядро символів, водночас адаптуючи їх до вимог сучасної візуальної комунікації.

Стилізація – найбільш вживаний метод імплементації елементів орнаментики у візуалізації айдентики брендів (Удріс-Бородавко Н., 2023: 44). Вона, як базовий прийом простежується у використанні барвінку в логотипі ГО «Донор.ЮА» (Сайт ГО «Донор.ЮА»), де складний природний образ зведено до впізнаваного знака (рис. 5 а). Геометризація, зокрема у логотипі ГО «UAnimals» (рис. 3 в), дозволяє інтегрувати рослинний мотив у модульну айдентичну систему. Геометризація також має на меті утворення композиційного центру, що посилює внутрішній зв'язок елементів логотипу і його виразність (Оршанський Л.В., 2018: 190). Геометрична деконструкція використовується у логотипі БФ «Код Нації 47» (Сайт БФ «Код Нації 47»), де традиційна зірка поєднується

а)

а) Логотип Фонду родини Богдана Гаврилишина (Сайт Фонду родини Богдана Гаврилишина)

б)

б) Логотип БО «Дерево Мого Життя» (Сайт БО «Дерево Мого Життя»)

в)

в) Логотип ГО «UAnimals» (Сайт ГО «UAnimals»)

г)

г) Логотип БО «Весна» (Сайт БО «Весна»)

д)

д) Логотип ГО «Київський Гуманітарний Штаб» (Сторінка ГО «Київський Гуманітарний Штаб» у Facebook)

Рис. 3. Рослинні мотиви у брендах волонтерських спільнот

а)

б)

в)

Рис. 4. Ритмічні елементи орнаментальної мови в айдентиці третього сектору

а) Логотип БО «Благодійний Фонд «Лінія Тилу» (Сторінка БО «Благодійний Фонд «Лінія Тилу» у Facebook)

б) Логотип БФ «МХП-Громаді» (Сайт БФ «МХП-Громаді»)

в) Логотип БФ Махновця Віталія та Винника Тараса (Сайт БФ Махновця Віталія та Винника Тараса)

а)

б)

в)

Рис. 5. Прийоми імплементации орнаментики в сучасні логотипи громадських організацій

а) Логотип ГО «Донор.ЮА» (Сайт ГО «Донор.ЮА»)

б) Логотип БФ «Код Нації 47» (Сайт БФ «Код Нації 47»)

в) Логотип БФ «ПЛЮС ПЛЮС» (Сторінка БФ «ПЛЮС ПЛЮС» в Instagram)

Таблиця 1

Аналіз логотипів благодійних організацій України

Організація	Тип символів	Методи та прийоми	Семантика (значення)
ГО «ЮАЕНІМАЛС»	Рослини (соняшник)	Геометризація, комбінування	Сонце, тепло, життєдайність, добробут
ГО «БО БФ ГОСПІТАЛЬЄРИ»	Хрест	Виокремлення символу, повторення	Оберіг, захист
БФ «Лелека-Україна»	Лелека, трикутники	Геометризація, кольористика	Мир, родина, продовження роду; трикутник як єдність/стихії
«Міжнародний рух єдності»	Зірка, хрест, крапки	Стилізація, геометрична деконструкція	Оберіг; вода/очищення
Relay Foundation	Зірка	Стилізація, виокремлення	Оберіг
БФ «МХП-Громаді»	Зірка, хрест, крапки-кола	Комбінація, стилізація	Захист; вода/очищення
БФ «Код Нації 47»	Зірка, ромб, прямокутник	Комбінування, деконструкція	Оберіг; ромб як родючість; квадрат/стабільність
БО «Весна»	Рослини (барвінок)	Стилізація	Здоров'я, довголіття
БФ «Лінія Тилу»	Ружа (зірка), хрест, крапки-кола	Стилізація, комбінування	Солярний оберіг; вода/оновлення
БФ «НЕБО ПЕРЕМОГИ»	Хрест	Стилізація, комбінування	Оберіг
БФ «КОЛО»	Хрест, коло	Виокремлення символу, геометризація	Захист; вічність
ГО «Донор.ЮА»	Рослини (барвінок)	Стилізація, виокремлення	Здоров'я, життєва сила
MV Foundation	Смугаста лінія	Стилізація, геометризація	Вода/достаток або змія/родючість
ГО «Ворони Надії»	Трикутник, сплетіння	Стилізація	Нескінченність, циклічність; трикутник як єдність/стихії
«Пласт»	Рослини (лілія)	Стилізація, комбінування	Чистота, спокій, воскресіння
Plus Plus	Хрест, геометричні фігури (ромб)	Комбінація, стилізація, повторення	Захист; ромб як родючість/добробут
Київський гуманітарний штаб	Рослини (листя каштану)	Стилізація, виокремлення	Київ, весна, світло, добробут

Продовження таблиці 1

Організація	Тип символів	Методи та прийоми	Семантика (значення)
БО «Перемога Україна»	Зірка, коло	Ритм і повторення, деконструкція	Коло як вічність; зірка як оберіг
«12 ВАРТОВИХ»	Чаша, ромб, крапки	Комбінування, деконструкція	Чаша як жіноче начало; ромб – родючість; вода/оновлення
БФ «Безпечна країна»	Ружа (зірка)	Стилізація, повторення	Солярний оберіг, оновлення
БФ «Мистецька Сотня України»	Ружа (зірка)	Деконструкція, стилізація	Солярний оберіг, сила
Олега Гончарука Фонд	Хрест, крапки, ромб	Комбінація, стилізація	Захист; родючість/добробут
БФ «Скальпель»	Хрест	Геометрична деконструкція	Захист
Благодійний Фонд «Боже Вільні з України»	Ружа (зірка)	Стилізація, деконструкція	Солярний знак, захист
Gurtum Charity Foundation	Ружа (зірка), квадрат	Стилізація, деконструкція	Солярний знак; квадрат – стабільність
БФ «Світло сонця»	Сонце	Стилізація	Життя, енергія, світло
БФ «Спалах»	Сонце, ружа	Стилізація, комбінування	Солярний знак, оновлення
БО «БФ «Діти Перемоги»	Сонце, барвінок, геометричні фігури	Комбінування, стилізація	Життя, відродження, здоров'я
Фонд родини Богдана Гаврилишина	Дерево життя	Виокремлення, спрощення, стилізація	Світобудова, зв'язок поколінь, оберіг
БО «Дерево Мого Життя»	Дерево життя, геометричні фігури	Виокремлення, стилізація	Безперервність життя, рід, процвітання
БФ «Надія Людства»	Дерево життя	Стилізація, кольористика	Зв'язок поколінь, оберіг

з прямокутними формами, створюючи сучасний ритм (рис. 5 б). Комбінування кількох символів, як у логотипі БФ «ПЛЮС ПЛЮС» (Сторінка БФ «ПЛЮС ПЛЮС» в Instagram), формує багатоплосковий смисловий конструкції (рис. 5 в).

Модернізація, за Ілоною Сиваш, полягає у «інтеграції традиційних орнаментів у сучасний мінімалістичний дизайн» (Сиваш І.О., 2024: 226). Прикладом цього слугує логотип Фонду родини Богдана Гаврилишина (рис. 3 а).

Отже, яка ж роль традиційної орнаментики як комплексного комунікаційного інструмента у візуальній ідентичності благодійних організацій? Орнаментальні мотиви виконують функцію моральної легітимації діяльності організацій, формуючи довіру та емоційну залученість аудиторії.

Звернення до архетипних символів – сонця, дерева життя, хреста – дозволяє благодійним організаціям вбудовувати свою діяльність у ширший культурний контекст. Такі знаки є зрозумілими для внутрішньої аудиторії та водночас слугують маркерами автентичності у міжнародному середовищі. Бо ж «в умовах, коли просторове мистецтво з його поглибленою спеціалізацією й індивідуалістичністю втрачає колишню здатність бути загальнодоступним засобом інформації і комунікації цю здатність зберігає загальноприйнята мова традиційної орнаментики» (Селівачов М.Р., 2013: 16). В результаті орнамент у сучасній айдентиці постає не як декоративний елемент, а як стра-

тегічний засіб формування цілісного та стійкого образу благодійної організації.

Висновки. В результаті проведеного дослідження встановлено, що імплементація елементів традиційної української орнаментики в логотипах благодійних (неприбуткових) організацій України є системним і усвідомленим дизайнерським процесом, спрямованим на формування стійкої візуальної ідентичності. Орнаментальні мотиви в сучасній айдентиці функціонують не як декоративне запозичення, а як носії глибинних семантичних смислів, що апелюють до культурної пам'яті, архетипних образів та колективного досвіду. Виявлено, що найчастіше використовуються солярні, геометричні та рослинні символи, які у традиційній українській культурі виконували функцію оберегів, знаків життєвої сили, родючості та гармонії. У сучасних логотипах ці символи зазнають трансформації шляхом стилізації, геометризації, ритмізації та комбінування, що забезпечує їхню адаптивність до вимог цифрового середовища, масштабованість та зручність використання в системах айдентики. Особливе значення має той факт, що звернення до традиційної орнаментики у візуальній комунікації благодійних організацій сприяє формуванню довіри з боку аудиторії, підсилює емоційну складову бренду та легітимізує діяльність організацій у суспільному просторі. Орнамент у цьому контексті виконує функцію культурного маркера, який водночас є зрозумілим для внутріш-

ньої аудиторії та репрезентативним для міжнародного середовища. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їх застосування в процесі проектування айдентики благодійних і громадських організацій, а також у професійній

підготовці дизайнерів за спеціальністю «Дизайн». Теоретичні узагальнення можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях, присвячених проблемам візуальної ідентичності, етнодизайну та семіотики графічного дизайну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. David A. Aaker. *Bulding strong brands*. London: Simon & Schuster UK, 2012 440 p.
2. Kevin Lane Keller. *Strategic brand management*. 5th Global Edition. London: Pearson. 2019. 624 p.
3. Антонович С. Етноренесанси в культурі ХХ ст. та їхні етнодизайнерські виміри. *Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст: збірник наукових праць*. Полтава : ПНПУ, 2015. Кн. 1. С. 7–11.
4. Гальчинська О. С. Дизайн-проекування основних компонентів айдентики бренду. *Графічний дизайн в інформаційному та візуальному просторі : монографія / за заг. ред. М. В. Колосніченко*. Київ, КНУТД, 2022. С. 149-169. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/19970> (дата звернення 24.11.2025)
5. Колісник О., Найденко Є., Кос О. Головні аспекти проектування айдентики волонтерських організацій в Україні. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції: *Актуальні проблеми сучасного дизайну*. Київ, КНУТД, 25 квітня 2024 р. С. 255-258.
6. Оганесян С. В. Колісник О. В. Знаково-символічні засоби візуальної ідентифікації бренду : монографія. Київ : КНУТД, 2024. 212 с. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/25973>
7. Оршанський Л.В. Традиційний український орнамент. *Методика навчання: навч.-метод. посіб.* Дрогобич : РВВ ДДПУ, 2018. 200 с. URL: https://kogra.edu.ua/images/main_dir/nauka/rez_sprvpraz/drogob/16%20Posibnyk%20Tradysii%20ukrainskyi%20ornament.%20Metodyka%20navhanna.pdf (дата звернення 7.12.2025)
8. Селівачов М.Р. *Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія)*. Київ: Редакція вісника «Ант», Фенікс, 2013. 416 с.
9. Сиваш І.О. Семіотика етномотивів у рекламі: мистецтвознавчий погляд на традицію і сучасність. *Art and Design*. Том 7, № 4, 2024. С. 223-229. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2024.4.17>
10. Сітченко О.Р. Стратегія комунікацій неприбуткової організації в умовах зміни позиціонування (на прикладі благодійного фонду «Ярміз»): *Магістерська робота: (073 Менеджмент) / Сітченко О.Р.* Український католицький університет. Львів, 2025. – 104 с. URL: <https://er.ucu.edu.ua/items/78c607ba-6cb2-44ca-ab0b-c6a81c83712a> (дата звернення 24.11.2025)
11. Чумакова-Серова А. Візуальні комунікації українських брендів: тренди позиціонування і впізнаваності: *магістерська робота Український католицький університет, Факультет суспільних наук, Школа журналістики та комунікацій*. 2024. 122 с. URL: <https://er.ucu.edu.ua/items/e960856f-0a04-4856-b9fe-a09fe65cadce> (дата звернення 24.11.2025)
12. Хоменко Л. І. Підвищення комунікаційного впливу ГО «ДесЛіНа» засобами проектування айдентики на основі дослідження цільової аудиторії : *кваліфікаційна робота магістра спеціальності 022 «Дизайн» Запоріжжя: ЗНУ*, 2025. 88 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/25718> (дата звернення 24.11.2025)
13. Удріс-Бородавко Н. *Графічний дизайн з українським обличчям*. Київ: ArtHuss, 2023. 204 с.
14. Сайт ГО «UAnimals». URL: <https://uanimals.org/about/> (дата звернення 7.12.2025)
15. Design studio Pentagram. URL: <https://www.pentagram.com/work/uanimals?rel=search&query=ukraine&page=1> (дата звернення 7.12.2025)
16. Сайт БО БФ «Госпітальєри». URL: <https://www.hospitallers.life/>
17. Сторінка БФ «Лелека-Україна» у Facebook. URL: https://www.facebook.com/photo/?fbid=780286167475665&set=a.409496991221253&locale=uk_UA (дата звернення 7.12.2025)
18. Сторінка БО БФ «Міжнародний Рух Єдності» у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=623278680643335&set=a.102813456023196> (дата звернення 7.12.2025)
19. Сторінка БО БФ «Rely Foundation» у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=122109943292129461&set=a.122102704886129461> (дата звернення 7.12.2025)
20. Сайт БФ «МХП-Громаді». URL: <https://mhpgromadi.org.ua/> (дата звернення 7.12.2025)
21. Сайт БФ «Код Нації 47» . URL: <https://nationcode47.in.ua/> (дата звернення 7.12.2025)
22. Сайт БО «Весна». URL: <https://vesna.ua/> (дата звернення 7.12.2025)
23. Сторінка БО «Благодійний Фонд «Лінія Тилу» у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=136933519078509&set=a.136933505745177> (дата звернення 7.12.2025)
24. Сайт БО «Небо Перемоги». URL: <https://neboreremogy.fund/> (дата звернення 7.12.2025)
25. Сайт БФ «КОЛО». URL: <https://www.facebook.com/kolofund/> (дата звернення 7.12.2025)
26. Сайт ГО «Донор.ЮА». URL: <https://www.donor.ua/> (дата звернення 7.12.2025)
27. Сайт БФ Махновця Віталія та Винника Тараса. URL: <https://buymeacoffee.com/mv.foundation> (дата звернення 7.12.2025)
28. Сторінка ГО «Ворони Надії» в Instagram. URL: https://www.instagram.com/ravens_of_hope/ (дата звернення 7.12.2025)
29. Сторінка молодіжної організації «Пласт-Національна скаутська організація України» у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=657753963052847&set=a.613368674158043> (дата звернення 7.12.2025)

30. Сторінка БФ «ПЛЮС ПЛЮС» в Instagram. URL: <https://www.instagram.com/plusplus.charity/> (дата звернення 7.12.2025)
31. Сторінка ГО Київський Гуманітарний Штаб у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/kyivhumhead> (дата звернення 7.12.2025)
32. Сайт БО «Перемога Україна». URL: <https://www.peremoga-ukraine.org/> (дата звернення 7.12.2025)
33. Сайт БФ «12 ВАРТОВИХ». URL: <https://12vartovykh.com/> (дата звернення 7.12.2025)
34. Сайт БФ «Безпечна країна». URL: <https://www.safecountry.org.ua/> (дата звернення 7.12.2025)
35. Сторінка БФ "Мистецька Сотня України" у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/charityfund.msu> (дата звернення 7.12.2025)
36. Сайт БО «Благодійний фонд Олега Гончарука» URL: <https://goncharukfoundation.org/> (дата звернення 7.12.2025)
37. Сторінка БФ «Скальпель» у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/cfscalpel/> (дата звернення 7.12.2025)
38. Сайт БО «БФ Боже Вільні з України». URL: <https://www.facebook.com/guafcf> (дата звернення 7.12.2025)
39. Сайт Gurtum Charity Foundation. URL: <https://gurtum.org/> (дата звернення 7.12.2025)
40. Сайт БФ «Світло сонця». URL: <https://svitlosoncyu.org.ua/> (дата звернення 7.12.2025)
41. Сторінка БФ «Спалах» у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100083098550587> (дата звернення 7.12.2025)
42. Сайт БО «БФ Діти Перемоги». URL: <https://victorykids.org/> (дата звернення 7.12.2025)
43. Сайт БФ «Волонтери Поділля». URL: <https://volonter.km.ua/> (дата звернення 7.12.2025)
44. Сайт Фонду родини Богдана Гаврилишина. URL: <https://bhfamily.org/> (дата звернення 7.12.2025)
45. Сайт БО «Дерево Мого Життя». URL: <https://tree-of-my-life.org/> (дата звернення 7.12.2025)
46. Сайт БФ «Надія Людства». URL: <https://my.hope-humanity.org/> (дата звернення 7.12.2025)

REFERENCES

- David A. Aaker (2012). *Bulding strong brands*. London: Simon & Schuster UK, 440 p.
- Kevin Lane Keller (2019). *Strategic brand management*. 5th Global Edition. London: Pearson. 624 p.
- Antonovych Ie. (2015) *Etnorenesansy v kulturi KhKh st. ta ikhni etnodyzainerski vymiry*. [Ethno-Renaissances in the Culture of the 20th Century and Their Ethno-Design Dimensions] *Etnodyzain: ievropeiskyi vektor rozvytku i natsionalnyi kontekst: zbirnyk naukovykh prats*. Poltava : PNPU, Kn. 1. S. 7–11.
- Halchynska O. S. (2022) *Dyzain-proiektuvannia osnovnykh komponentiv aidentyky brendu*. [Designing the Main Components of Brand Identity. Graphic Design in the Information and Visual Space] *Hrafichnyi dyzain v informatsiinomu ta vizualnomu prostori : monohrafiia / za zah. red. M. V. Kolosnichenko*. Kyiv, KNUTD, 2022. S. 149-169. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/19970>
- (data zvernennia 24.11.2025)
- Kolisnyk O., Naidenko Ie., Kos O. (2024) *Holovni aspekty proiektuvannia aidentyky volonterskykh orhanizatsii v Ukraini*. [Key Aspects of Designing the Identity of Volunteer Organizations in Ukraine] *Materialy VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii: Aktualni problemy suchasnoho dyzainu*. Kyiv, KNUTD, S. 255-258. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/25973> (data zvernennia 24.11.2025)
- Ohanesian S. V. Kolisnyk O. V. (2024) *Znakovo-symvolichni zasoby vizualnoi identyfikatsii brendu [Sign-and-Symbolic Means of Visual Brand Identification]* : monohrafiia. Kyiv : KNUTD, 212 s. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/25973>
- Orshanskyi L.V. (2018) *Tradytssiyni ukrainskyi ornament. Metodyka navchannia: navch.-metod. posib*. [Traditional Ukrainian Ornament. Teaching Methodology] *Drohobych : RVV DDPU*, 200 s. URL: https://kogpa.edu.ua/images/main_dir/nauka/rez_spivpraz/drogob/16%20Posibnyk%20Tradysiinyi%20ukrainskyi%20ornament.%20Metodyka%20navhanna.pdf (data zvernennia 7.12.2025)
- Selivachov M.R. (2013) *Leksykon ukrainskoi ornamenti (ikonohrafiia, nominatsiia, stylistyka, typolohiia)*. [Lexicon of Ukrainian Ornamentation (Iconography, Nomination, Stylistics, Typology)] Kyiv: Redaktsiia visnyka «Ant», Feniks. 416 s.
- Syvash I.O. (2024) *Semiotyka etnomotyviv u reklam: mystetstvoznachnyi pohliad na tradytssiu i suchasnist*. [Semiotics of Ethnic Motifs in Advertising: An Art Historical View of Tradition and Modernity] *Art and Design*. Tom 7, № 4. S. 223-229. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2024.4.17>
- Sitchenko O.R. (2025) *Stratehiia komunikatsii neprybutkovoї orhanizatsii v umovakh zminy pozytsionuvannia (na prykladi blahodiinoho fondu «Iarmiz»)* [Communication Strategy of a Non-Profit Organization in the Context of Repositioning (on the Example of the “Yarmiz” Charitable Foundation)] : *Mahisterska robota: (073 Menedzhment) / Sitchenko O.R.* *Ukrainskyi katolytskyi universytet*. Lviv. 104 s. URL: <https://er.ucu.edu.ua/items/78c607ba-6cb2-44ca-ab0b-c6a81c83712a> (data zvernennia 24.11.2025)
- Chumakova-Sierova A. (2024) *Vizualni komunikatsii ukrainskykh brendiv: trendy pozytsiuvannia i vpiznavanosti* [Visual Communications of Ukrainian Brands: Trends in Positioning and Recognition] : *mahisterska robota Ukrainskyi katolytskyi universytet, Fakultet suspilnykh nauk, Shkola zhurnalistyky ta komunikatsii*. 122 s. URL: <https://er.ucu.edu.ua/items/e960856f-0a04-4856-b9fe-a09fe65cadce> (data zvernennia 24.11.2025)
- Khomenko L. I. (2025) *Pidvyshchennia komunikatsiinoho vplyvu HO «DesLiNa» zasobamy proiektuvannia aidentyky na osnovi doslidzhennia tsilovoi audytorii* [Enhancing the Communication Impact of the NGO “DesLiNa” by Means of Identity Design Based on Target Audience Research] : *kvalifikatsiina robota mahistra spetsialnosti 022 «Dyzain» Zaporizhzhia: ZNU*. 88 s. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/25718> (data zvernennia 24.11.2025)

13. Udris-Borodavko N. (2025) Hrafichnyi dyzain z ukrainskym oblychchiam. [Graphic Design with a Ukrainian Face] Kyiv: ArtHuss.204 s.
14. Sait HO «UAnimals». URL: <https://uanimals.org/about/> (data zvernennia 7.12.2025)
15. Design studio Pentagram. URL: <https://www.pentagram.com/work/uanimals?rel=search&query=ukraine&page=1> (data zvernennia 7.12.2025)
16. Sait BO BF «Hospitaliery». URL: <https://www.hospitaliers.life/>
17. Storinka BF «Leleka-Ukraina» u Facebook. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=780286167475665&set=a.409496991221253&locale=uk-UA> (data zvernennia 7.12.2025)
18. Storinka BO BF «Mizhnarodnyi Rukh Iednosti» u Facebook. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=623278680643335&set=a.102813456023196> (data zvernennia 7.12.2025)
19. Storinka BO BF «Rely Foundation» u Facebook. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=122109943292129461&set=a.122102704886129461> (data zvernennia 7.12.2025)
20. Sait BF «MKhP-Hromadi». URL: <https://mhpghromadi.org.ua/> (data zvernennia 7.12.2025)
21. Sait BF «Kod Natsii 47» . URL: <https://nationcode47.in.ua/> (data zvernennia 7.12.2025)
22. Sait BO «Vesna». URL: <https://vesna.ua/> (data zvernennia 7.12.2025)
23. Sait BO «Nebo Peremohy». URL: <https://neboperemogy.fund/> (data zvernennia 7.12.2025)
24. Sait BF «KOLO». URL: <https://www.facebook.com/kolofund/> (data zvernennia 7.12.2025)
26. Sait HO «Donor.IuA». URL: <https://www.donor.ua/> (data zvernennia 7.12.2025)
27. Sait BF Makhnovtsia Vitaliia ta Vynnyka Tarasa. URL: <https://buymeacoffee.com/mv.foundation> (data zvernennia 7.12.2025)
28. Storinka HO «Vorony Nadii» v Instagram. URL: https://www.instagram.com/ravens_of_hope/ (data zvernennia 7.12.2025)
29. Storinka molodizhnoi orhanizatsii «Plast-Natsionalna skautska orhanizatsiia Ukrainy» u Facebook. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=657753963052847&set=a.613368674158043> (data zvernennia 7.12.2025)
30. Storinka BF «PLIuS PLIuS» v Instagram. URL: <https://www.instagram.com/plusplus.charity/> (data zvernennia 7.12.2025)
31. Storinka HO Kyivskiyi Humanitarniyi Shtab u Facebook. URL: <https://www.facebook.com/kyivhumhead> (data zvernennia 7.12.2025)
32. Sait BO «Peremoha Ukraina». URL: <https://www.peremoga-ukraine.org/> (data zvernennia 7.12.2025)
33. Sait BF «12 VARTOVYKh». URL: <https://12vartovykh.com/> (data zvernennia 7.12.2025)
34. Sait BF «Bezpechna kraina». URL: <https://www.safecountry.org.ua/> (data zvernennia 7.12.2025)
35. Storinka BF "Mystetska Sotnia Ukrainy" u Facebook. URL: <https://www.facebook.com/charityfund.msu> (data zvernennia 7.12.2025)
36. Sait BO «Blahodiinyi fond Oleha Honcharuka» URL: <https://goncharukfoundation.org/> (data zvernennia 7.12.2025)
37. Storinka BF «Skalpel» u Facebook. URL: <https://www.facebook.com/cfscalpel/> (data zvernennia 7.12.2025)
38. Sait BO «BF Bozhe Vilni z Ukrainy». URL: <https://www.facebook.com/guafcf> (data zvernennia 7.12.2025)
39. Sait Gurtum Charity Foundation. URL: <https://gurtum.org/> (data zvernennia 7.12.2025)
40. Sait BF «Svitlo sontsia». URL: <https://svitlosoncya.org.ua/> (data zvernennia 7.12.2025)
41. Storinka BF «Spalakh» u Facebook. URL: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100083098550587> (data zvernennia 7.12.2025)
42. Sait BO «BF Dity Peremohy». URL: <https://victorykids.org/> (data zvernennia 7.12.2025)
43. Sait BF «Volontery Podillia». URL: <https://volonter.km.ua/> (data zvernennia 7.12.2025)
44. Sait Fondu rodyny Bohdana Havrylyshyna. URL: <https://bhfamily.org/> (data zvernennia 7.12.2025)
45. Sait BO «Derevo Moho Zhyttia». URL: <https://tree-of-my-life.org/> (data zvernennia 7.12.2025)
- Sait BF «Nadiia Liudstva». URL: <https://my.hope-humanity.org/> (data zvernennia 7.12.2025)

Дата першого надходження статті до видання: 27.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

